NAM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THU 2273 DEPOT-LEGAL MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ BA 14 OCTOBRE 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE — N° 2805

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI

Làm thế nào cho người mình bớt được nạn yếu đau

Câu cửa miệng người ta thường nói: «Người đời nay phần nhiều yếu ớt hay đau ốm, mà thọ-mệnh cũng kém, không bằng các cụ ta ngày xưa», cho là người bây giờ tư bẩm bạc nhược, khí-huyết không được sung túc bằng người đời trước. Lại có người nói rằng: «Bây giờ là buổi học-thuật mở-mang người ta khôn ngoan hơn trước, phàm những việc bảo-hộ sinh mệnh cho người ta, đều đã hết sức nghiên-cứu mà thực hành, nào là phép vệ-sinh, nào là cách thể-dục, nhưng vì tư bẩm đã kém, thì cái số tật bệnh yếu trát tất phải nhiều, không có phương gì chữa được, xem như các bậc tiền-bối ta xưa kia, chẳng biết thế nào là vệ-sinh, thế nào là thể-dục, mà vẫn khỏe mạnh, vẫn sinh sản, số người vẫn một ngày một đông, vẫn có người khang cường thượng thọ, đó chẳng phải là một cái chứng cớ rõ ràng là gì?

Lời nói ấy cũng tự hồ có lẽ, mà xét ra cho kỹ, thì chưa được thật đúng cả mười phần. Cứ theo cái ý kiến thiển cận của tôi, thì cái nạn tật bệnh, yếu trát của người ta bây giờ, có nhiều cớ khác nữa, chẳng những vì tư-bẩm bạc nhược mà thôi. Xưa kia người ta tính chất hãy còn phác lậu, kiến văn hãy còn eo hẹp, thị-dục đã ít, vật giá lại rẻ, nhật dụng không hết bao nhiêu, cách sinh tồn rất là giản dị, hoặc trong tay có một nghề nhỏ mọn, hoặc trong nhà có cái sản nghiệp lẩm thường cũng đủ lần hồi qua tháng qua ngày mà không lo túng thiếu, không cần phải suy nghĩ lâm, không cần phải bôn tẩu lâm, thì trí-não không đến nỗi mau hư, khí lực không đến nỗi mau giảm, mà sức mạnh vẫn thường giữ được lâu. Đến bây giờ thì trí-thức càng ngày càng mở mang, cạnh tranh càng ngày càng kịch liệt, nghề nông, nghề công, nghề thương, cho đến trăm nghề nghìn nghiệp, làm việc gì cũng phải đua tranh, hơn được kém thua, người không của khó, sinh kế thật là gian nan; vả lại sự nhu yếu một ngày một nhiều, mà vật giá một ngày một cao, số chi-dụng đã đến gấp hai gấp ba ngày trước, người ta phải lo đêm tính ngày, đầu tắt mắt tối, mà vẫn chưa đủ sự cần dùng; cách sinh tồn khốn nạn như thế, làm cho người ta vì lo tính quá mà tinh-thần mau tổn, lao-động quá mà khí lực mau suy, vì thế mới hay sinh đau yếu, mà thọ-mệnh không được lâu, đó là một cớ.

Ngày xưa tính người còn thuần thục, phong-tục còn chất phác, cách chơi bời đã ít, mà cũng không mấy người ham mê, những cuộc sướng mắt vui tai không đến nỗi thường sinh phạt tính. Đến bây giờ thì bốn bề giao thông, cách ăn chơi cũng thêm nhiều lối mới. Nào là ca-lâu tửu-quán, bác cục yên trường, cuộc vui đã nhiều chỗ, mà lối chơi lại rất là phong-lưu. Các bạn thiếu-niên huyết khí đương hăng, tiền của lại sẵn, gặp thời buổi xa hoa, tha hồ mà phóng túng, trước còn mua vui, sau sinh say đắm, tinh thần khí lực cần người ta có hạn, mà trác táng luôn luôn, thì tài gì cho khỏi tật lạ chứng kỳ mà giảm ngắn mất thọ mệnh; người đời nay hay đau ốm mà phần nhiều không được trường thọ, đó lại là một cớ.

Người ta ở đời nay đã vì những cớ ấy mà hay sinh ra yếu đau, nếu ăm thực cư xử lại cứ theo thói cầu thả và vẫn giữ cái tính hiếu tĩnh như xưa, thì có lẽ cái số tật bệnh yếu trát lại còn nhiều hơn nữa. Vì thế mà phép vệ sinh, sự thể dục, người đời xưa không biết thì còn được, mà người đời nay không biết thì thật nguy; phải biết rằng phép vệ sinh, sự thể dục, là cốt vì người ta hay đau ốm, mới đặt ra để phòng ngừ, chớ không phải giữ phép vệ-sinh, chăm sự thể dục, mà có thể khỏi hẳn được đau ốm. Ấy là có vệ sinh, có thể dục, mà sức vóc hèn yếu, còn không bằng người xưa, nữa là lại cứ quen cầu thả biếng lười, thì cái bệnh hoạn của loài người lại biết đến đâu mà kể.

Những người phải cái tính cảnh khó khăn, lại gặp cái thời buổi đồng chước, phải dùng trí, dùng lực, để đua tranh với đời, mà tìm phương sinh hoạt thì cách ăn ở hàng ngày, tưởng cũng nên hết sức giữ gìn, được đến đâu làm đến đó, để bồi dưỡng lấy khí lực, khỏi đến nỗi hao tổn mất nhiều.

Còn những người nhờ được cái cảnh ngộ sung sướng, sẵn bạc nhiều tiền, cách phong lưu tiêu khiển thì ai chẳng có; nhưng nên nghĩ rằng sự khỏe mạnh là một vật quí báu nhất ở trên đời, những sự chơi hoang phóng đãng, đã hại bạc tiền, mất danh giá, mà lại hao tổn đến khí lực tinh thần. Cho nên cuộc vui chơi đã phải có hạn tiết, mà sự thể lại nên chút lưu tâm, bớt được cái nạn yếu đau cho thân mình, tức là một sự thú vui ở trong nhà cửa, chẳng hơn chi thỏa được cái cuộc mua vui trong một lúc, mà mua một sự phiền lụy rất to suốt cả đời, sau dẫu phản nàn mà không kịp ư?

Than ôi! Thời buổi mới, nhân vật mới, người mình bây giờ tư-tưởng ngôn-luận cho đến ẩm-thực y-phục hầu như đua theo về đường mới hết thảy, thế mà chữ vệ-sinh và chữ thể-dục, lại hình như trẫn hủ mà ít người chú ý đến. Lạ thay!

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 10 Octobre 1924

Đạo trú-binh ở miền sông Rhin

Hội-đồng các quan thượng thư cử tướng Guillaumat thế-chân tướng Degoutte, cử đi chức khác.

Khí cầu Zr 3 của Hoa-kỳ

Tin Friedrichshafen. — Khí-cầu Zr 3 của chính phủ Hoa-kỳ đã khởi hành.

Nước Anh và nước Thổ

Tin Constantinople. — Nước Anh dọa rằng nếu người Thổ cứ cho quân lính đi lại ở Irak, thì nước Anh không ưng việc đặt cuộc trọng-tài để quyết định về đất Moussol nữa.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 13 Octobre 1924

Quan tổng-thống nước Pháp tại Nimes

Quan tổng-thống Doumergue, quan Herriot cùng mấy quan thượng-thư đến Nimes. Khi quan tổng-thống tới nhà ga, nhân dân hoan hô. Buổi sáng quan tổng thống đi xem các phố xá, rồi ngài tiếp kiến các quan chức. Buổi trưa ngài dự tiệc, rồi ngài làm lễ khởi công một cái nhà thương. Thành phố có đặt các cuộc vui và diễn kịch mừng ngài.

Một tin buồn trong văn-giới

Ông Anatole France là thế ngày chủ-nhật ở Tours hồi 23 giờ, hưởng thọ 80 tuổi. Cả báo có thuật cái sự-nghiệp của cụ về đường văn chương, về về đường chính-trị.

Nước Pháp với nước Đức

Các đại-biểu Đức tại cuộc hội nghị thương-mại trở về Berlin để trình bẩm chính-phủ về công việc hội-nghị và các khoản chính trong bản giao ước Pháp-Đức.

Cuộc bầu-cử tại nước Anh

Chỉ có ở những hạt nào đảng lao-động xem chừng thắng số, thì đảng bảo thủ và đảng tự-do mới điều đình với nhau.

Nước Thổ với vấn-đề Mossoul

Nghị-viện nước Thổ đã triệu-tập để bàn về cái vấn-đề đường cương-giới đất Mossoul.

Cavite, ngày 13 Octobre 1924

Khí cầu Shenandoah của Hoa kỳ

Tin Phœnix, 10. — Hôm nay trong khi khí-cầu Shenandoah bay ở chỗ cách ngọn quả núi Picacho, vào khoảng từ Tucson đến Casa Grande (Arizora) xuýt bị nạn.

Phi tướng Zanni tại Nhật-bản

Tin Kasumiguara, 10. — Phi-tướng Zanni ở Kushimoto bay đến, đã tới Kasumiguara sáng hôm nay.

CÁI THIÊN-LÝ-KÍNH TO NHẤT CỦA HOA-KỲ

Đại-học-đường Michigen (Hoa-kỳ) sắp nhận được cái thiên lý kính mạnh hơn cả các thiên-lý kính của Hoa-kỳ.

Thiên lý kính ấy bắt đầu làm đã mười ba năm nay, nhưng vì xảy ra lắm sự khó-khăn, nên thiên lý kính mãi không lắp được, mặt kính nguyên thửa ở ngoại-quốc làm từ năm 1911, nên đến lúc xảy ra việc chiến-tranh kinh lại bỏ chậm không làm xong. Người thợ mài kính ấy, trong năm 1823 lại mất, mãi về sau mới làm được thợ làm thay.

Kính ấy sẽ thí nghiệm ở Hoa-kỳ it lâu, rồi sẽ đem đến nam bộ Phi-châu độ tám chín năm, để các nhà thiên-văn học ở đại-học-đường Michigan, đến đó quan sát về các tinh-tú ở miền nam.

NGƯỜI Ý ĐẶT ĐƯỜNG RIÊNG CHO XE Ô-TÔ ĐI

Mỗi thứ xe cộ phải có một thứ đường riêng, xe-bò có đường sắt, thì xe ô-tô, tất cũng phải có đường ô tô. Có lẽ ông thủ-tướng Mussolini nước Ý nghĩ thế, nên ông có dự định đặt mấy con đường ô-tô ở nước Ý. Nghe đâu bắt đầu ông định đặt một con đường từ thành Milan đến ba cái hồ lớn ở bắc: hồ nước Ý, đường ấy chỉ để riêng xe ô-tô đi, các xe cộ khác không được đi đến. Đường ấy đặt thực thẳng, các thành thị nhỏ không đi qua, không rẽ ngang rẽ dọc đường hòa-xa và đường tàu điện, đường ấy bắt đầu từ thành Milan chạy đến hồ Mejeur thì hết. Đến chỗ cạnh nguyên xứ Lombardie có một nhánh rẽ đến Como, đến chỗ vườn Gallarate lại có một nhánh rẽ đến Varèse. Bộ cuối sang năm thì đường đắp xong. Chính-phủ Ý giao cho một công-ty đắp đường ấy mà thu lợi trong hai năm mươi năm thì lại giả đường về nhà nước, vì xe ô tô đi qua đường ấy đều phải nộp thuế cả. Nghe đâu đường này làm xong mà được thiên hạ hoan nghênh thì chính-phủ sẽ đặt thêm nhiều đường khác nữa.

VẤN UYÊN

Khuyên giúp đồn bị lụt

Dòng Hồng-Lạc trời sinh Nam-Việt,
Nghĩa đồng-bào nên biết thương [nhau,
Kẻ từ nước lụt bấy lâu,
Muôn dân cơ khổ biết đâu mà lường
Nhà trôi nổi ruộng nương một cả,
Nước mông mênh trắng xóa một màu,
Kẻ kêu người khóc thảm sầu,
Kể mong bát gạo người cầu miếng cơm
Già dắt trẻ lánh cơn lai biển,
Mẹ bồng con âu yếm xót xa,
Lênh đênh mặt nước là nhà,
Mưa dầu nắng giải sương sa sóng vùi
Tình khổ não nói lời khôn xiết,
Cảnh thê lương bút viết sao cùng,
Ai mà mắt đã từng trông,
Dẫu rằng sắt đá cũng lòng xót thương.
Người trong nước tìm phương cứu tế,
Lập hội-đồng đem sẻ đi quyên,
Ai hay làm phúc làm duyên,
Nên ra hăng sản mà quyên cũng vào.
Cứu cấp lấy đồng bào đồng chủng,
Trẻ được no già cũng được yên,
Kia ai chăn ấm chiếu êm,
Thương thay cho kẻ ngày đêm giữa trời.
Nào những ai cầu vui hành lạc,
Nên thương người đổi khát gian nan
Nào ai đình đám đàn tràng,
Phúc nào bằng phúc cấp bần cứu cơ,
Nào những đứng làm chủa tô tượng
Nên thương người nhịn đói ấm co,
Dẫu xây muôn cấp phù đồ,
Sao bằng làm phúc cứu cho một người
Trong ba tín thuộc nơi đê vỡ,
Số nhân-dân bị đói mấy nghìn.
Mà ta ở vậy sao yên,
Bảo nhau làm phúc làm duyên ít [nhiều.
Giống vật cũng biết điều thương-ái,
Huống chi người mà lại không [thương.
Nhịn tiêu bớt miệng là thường,
Cũng như cứu giữ ân đường về sau.
Ấy phúc đấy chứ đâu phải kiếm,
Cứu người khi tai biển gì bằng.
Ai ôi, tu-tích thiện-căn,
Vun trồng cây đức nên nhân cho bền.
Hội Cứu-tế bốn phương phỏ [khuyến,
Quan thượng Lê là chính hội-viên.
Mỗi vàng một quyển sổ quyên,
Trình quan Thống-sứ ấn truyền phát [ra.
Gọi mấy chữ nôm na gần thuyết,
Để đồng-nhân tỏ biết sự tình.
Rủ nhau tích đức làm lành,
Sau này phú-quý trường sinh muôn [đời.

Nguyễn-ngọc-Giai

Đi đò đông

Giương buồm thử lái quyết ra tay,
Vượt khắp giang-sơn đất nước này.
Liệt mặt nhiều phen nhà lộn gió,
Khua sao lắm lúc sóng tràn mây.
Dưới thuyền nằm đất đau chẳng nhỉ!
Trên nước lòng ai nỡ lắm thay!
Vẫn biết nông sâu là thế thế,
Trần-ai ai biết với mình đây!

Nguyễn-Khoái

MỘT CÔ DÂU ĐẾN LÚC GẦN LÀM LỄ THÀNH HÔN MỚI BIẾT GIẤY KHAI SINH KHAI LẦM LÀ CON TRAI

Đầu tháng September mới rồi, một người ở Tourcoing đến nhà xã-trưởng để làm lễ cưới, giấy má khai báo về việc hôn nhân đã đủ cả, ông xã-trưởng chỉ còn hỏi hai bên dâu rể có thuận nhau, thời làm phép cưới, tuyên bố đôi lấy đối với luật pháp thành vợ chồng vậy. Nhưng đến lúc ông xã-trưởng sắp hỏi cô dâu chú rể, tình cờ nhìn đến giấy khai sinh của cô dâu để trên bàn, lại thấy khai nhầm cô là con trai; chú rể là con trai đã đành, chứ cô dâu lại là con trai nốt, thì lễ thành-hôn làm sao được, thế là ông phải hoãn lại phải định hoãn, để cô dâu còn đi xin ông thầy thuốc khám lại làm chứng rồi mới lại xin tòa thẩm-phán cho phép cải chính lại giấy khai sinh, thì ông xã-trưởng mới làm lễ thành-hôn được.

MỘT CÁCH XEM GIỜ CỰC LẠ

Trong một quyển sách cổ của giáo-sĩ Hu có thấy nói một cách xem giờ cũng là dùng mắt mèo mà xem giờ. Giáo-sĩ nói: Cái cách ấy ở Trung-hoa có một đôi nơi dùng. Giáo-sĩ kể chuyện một bữa một người Trung-hoa đem mấy con mèo cho giáo-sĩ xem và bảo giáo-sĩ cứ cách xem giờ bằng mắt mèo. Người Trung-hoa ấy nói: Cái đồng-tử của giống mèo sớm thì mở rộng, đến gần buổi trưa thì thu lại, chính ngọ thì chỉ còn bề bằng sợi tóc, đến quá trưa lại mở rộng ra, đến buổi chiều tối lại rộng bằng lúc sáng sớm. Người chịu quan-sát một thì, có thể trông mắt mèo mà biết giờ được.

Cái cách xem giờ như thế kể cũng có lý đấy, song những ngày giời quang đãng, buổi trưa nắng to mà đồng-tử mắt mèo thu lại đã đành, chẳng biết những ngày giời tối tăm, đồng-tử mắt mèo có thay đổi không nhỉ?

Tin Trung-hoa

Việc chiến-tranh

Bắc-kinh, 2 Octobre. — Hoàng-cheng-Ping ở Sơn-hải-quan đã trở về hồ 7 giờ 5 liều hôm qua. Ngô-bội-Phu và bộ tham mưu sẽ tới Bắc-kinh.

Ngày mai Hoàng-cheng-Ping sẽ đến Nhiệt-hà để đốc-suất quân đi.

Phòng-ngọc Tường tới Cheng-ou-Fou, nhưng đạo quân tiên-phong đem đến đấy chưa đủ.

Tuần-dương-hạm Haichi phóng pháo vào kỵ-binh của Phụng-tiên ngày hôm qua ở bên kia Chungtsien.

Người ta nói rằng các trận-địa ở mặt trận miền bắc khá tốt.

Phụng-thiên, 3 Octobre. — Trương-tác-Lâm đã ủy nhiệm viên giám-đốc hỏa-xa ở đường hỏa-xa đông-bộ Trung-hoa đi đến Cáp-nhĩ-tân để dự cuộc bội-nghị do ông chánh giám-đốc Pao-kousi-Ching chủ-trương. Ông Pao-kousi-Ching có bàn nên thiên sở quản-lý hỏa-xa ở Cáp-nhĩ-tân đến Phụng-thiên.

Nhà ngân-hàng ở Viễn-đông của chánh-phủ Xô-viết đã mở một chi-điếm ở Phụng-thiên ngày hôm nay.

Nghe đâu trong bản giao-ước của chánh-phủ Xô-viết với Trương-tác-Lâm có định việc thu lợi đường hỏa-xa đông-bộ Trung-hoa đến năm 1965 thì mãn hạn và lại có công-nhận cả bản giao-ước của chánh-phủ Nga với chánh-phủ Bắc-kinh.

Thượng hải, 2 Octobre. — Ở Long-hoa có tin đến nói rằng ngày giấy mà thấy trong mình tài đưa thám-tử bị giết ở La-điềm, trong khi chúng đốc lính ở La-điềm xong rồi định trốn đi, thì biết rằng người của quân Giang-tô có được mệnh lệnh đốt nhà cửa ở Tường-hải cho thành ra cháy đi.

Các quan ở các tỉnh-giới nói rằng hiện nay không có điều gì đáng ngại, song các quan đã cùng với quan Trung-hoa phòng-bị mọi việc.

Ở Long-hoa có tiếp được điện tín nói rằng quân Phụng-thiên đã lấy được Kiếu-bình chiều hôm thứ ba, và nghe đâu ở vùng ấy vẫn đánh nhau.

Trong điện-tín lại có nói: Bành-thọ-Sân, chưởng-bình đạo bình Trực-lệ, bị trúng một viên trái-phá ở tàu bay ném xuống, chết ở Sơn hải quan.

Đông kinh, 3 Octobre. — Ở Phụng-thiên có điện-tín đến nói rằng tàu bay Phụng-thiên ném trái phá xuống tầy hoại các trại-binh, các xe lửa, và giết hại nhiều người vào khoảng từ Sơn-hải-quan đến Changli. Tin ở Thiên-tân đến cũng nói như thế.

Đông kinh, 3 Octobre. — Có tin rằng quân Phụng-thiên đã cướp được Chilifeng, quân Trực-lệ lui và bỏ Nhiệt-hà.

Thượng hải, 3 Octobre. — Đánh nhau ở Tăng-giang ngày hôm nay, song ở đại bản doanh của Lư có nói rằng viện tình không thay đổi. Mặt trận Lưu-hà — Hàng-châu vẫn yên.

Tình hình Quảng-đông

Đảng tướng Ngải-Phong-Ping, nguyên chưởng-binh một sư-đoàn của Quảng-đông, và nguyên tổng-trưởng cục bảo-an lại có ý khêu lại cái phong trào «Tỉnh Quảng đông vì người Quảng-đông». Cái chương-trình của ông là tổ-chức lại cả các quân đội của Quảng đông, và đứng lên đốc suất các đạo quân ấy mà đuổi hết quân-lính không phải người Quảng đông. Trong chương trình ấy, không có đề cho Tôn cái địa-vị gì cả. Nghe đâu Hứa-sùng-Trí, về đạo quân Quảng đông cũng biểu đồng-tình về việc ấy, nhưng không biết có ưng hẳn cái chương-trình ấy không. Có lẽ Hứa cũng ưng để cho Tôn đi nơi khác, nhưng không muốn để cho Tôn phải thoái-vị một cách không được danh-giá, và không có gì gọi là ghi-ân nhớ nghĩa với Tôn.

Còn các tướng khác người Quảng-đông, không biết có biểu đồng-tình với Ngải hay không.

Tôn định điều-đình với Trần-quỳnh Minh để lưu lại Quảng-đông, nhưng một viên ty-tướng của Trần là Lâm-Hồ có nói sẽ trừ được Tôn-dật-Tiên rồi mới mưu việc thống-nhất Trung-hoa. Lâm-Hồ đương dự bị để đi đánh Quảng-châu, nhưng Lâm được tin rằng Trần mới đóng quân ở Shaoh-long, là một thành ở trên đường hỏa-xa Quảng-châu Công-long, thì Lâm lại hoãn đến lúc khác.

Nay mai một chiếc chiến thuyền của nước Nga là tàu *Voroukyeff* tới Quảng-châu. Có lẽ đảng Cộng-sản Trung-hoa có mời các hội lao-động Trung-hoa đặt lễ nghênh-tiếp quan quản ở tàu ấy. Đến bọn ấy có Hồ-hán Dân và Liêu-trọng Khải.

Đảng lớn-vân nói rằng tin đồn rằng tàu Nga đến Quảng-châu đã ngộ Tôn có muốn bỏ Quảng châu mà đi hay cướp sở quan thuế để trợ lực cho Tôn, là một tin đồn sai không đúng.

(Dịch-báo Reuter)

Tin sau cùng

Quân Chiết-giang đầu hàng. Nghe đâu Lư-vĩnh-Tường trốn xuống một chiếc tàu Nhật. Quân Giang-tô sắp vào Thượng-hải.

(Vô tuyến Bordeaux, 13 Octobre

Tin Thượng hải 11. — Sáng hôm nay Ngô-bội-Phu đã đi Tân-hoàng đảo để chỉ huy quân lính ở vùng Sơn-hải-quan.

Thấy quân ngoại-xâm Tu-Hai-Kwei quản đốc đội lính ở miền bắc, có xin phép Liệt-cường đem chiến thuyền vào cửa bể Thượng hải để đánh xuống khí-giới ở đấy và để dẹp yên việc chiến-tranh Giang-Chiết. Không biết Liệt-cường quyết-định ra làm sao.

Có như một bức điện-tín của phòng Thương-mại Trung-hoa ở Quảng-châu gởi cho ông hội-trưởng hội Quảng-đông ở Manille thì ngày hôm qua Tôn-đốc-Tiên có tuyên cáo đặt chánh-phủ Xô-viết, tịch-biên tài sản và khí-giới của các nhà buôn. Trong thành-phố rất là náo-động. Hiện đã thiết-quân luật. Hàng mấy trăm người dân kéo nhau đi trốn.

(Vô tuyến-điện Cavite 13 Octobre)

Cuộc thi thơ

Của Hội-trí-Quốc-văn-cũ

MMCMLXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu còn đây đạo vẫn sùng.
Nàng Tuân đường còn đội trăng vàng cũng
Trải bao triều trước lòng sùng trọng
Nên tiếng khôi danh kẻ tuấn hùng.
Âu-học ngày nay trường khắp đặt,
Tôn-vương cứu thánh thiết là công.

Huỳnh-Khâm, Quảng-ngãi

MMCMLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu uy-nghi cõi Á-đông.
Cẩm tú nguy nga lừng đất Giám,
Cung tường rực rỡ bậc nho-phong,
Trải bao nắng mưa nơi mưa gió,
Ngọn đuốc văn-minh vững núi sông.
Châu Lạc con Hồng theo dấu đó,
Nền nho còn đứng giữa trời đông.

Huỳnh-Sơn

109, Rue des Pavillons noirs Hanoi

MMCMLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu từ ai có biết không?
Khánh đá tiếng rung lừng đất Bắc,
Chuông đồng vang động khắp trời Đông.
Nùng-sơn khởi tổ hun đúc đạo,
Nhị-thủy mưa tuôn giáo-dục công.
Thanh-giáo thơm lây con cháu Lạc,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Nguyễn-trương-Dương

Rue de Lò-châu, Nam-định

MMCMLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trông thấy cung tường nhớ Lý-công.
Biển gác Kí tế văn vàng vẻ nhạt,
Bia tiến-sĩ đá rêu phong,
Làn văn phẳng lặng sông Thù Tứ,
Hồn học mở mang chốn Nhị Nùng
Thánh đạo đến nay là thế thế,
Hỏi người sáng thấy biết hay không?

Đoàn-thị-Ý

Làng Nam-hà, Nam-định

MMCMLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Hậu Giám này xem cõ-miếu chung.
Hương khói còn chiêu hồn quốc-học
Đá vàng vẫn vững nếp nho phong.
Cựu viên Trâu Lỗ nhà Hồng-Lạc,
Sinh sắc xuân thu cảnh Nhị Nùng.
Nhiệt-huyết nghiêng bầu sơn đỏ chói,
Tấm lòng giải tỏ với non sông.

Nguyễn-văn-Thừa

40, Rue du Cuivre, Nam-định

MMCMLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ngẫu cảnh càng thêm chạnh tấc lòng
Bia đá chữ mờ chen cỏ mọc,
Bức tường gạch nuốt ráng rêu phong.
Mảnh gương luân-lý chưa mờ sáng,
Nét mực tiu-hương đã nhạt nồng.
Nàng Nhị trải bao cuộc tang hải,
Vẫn còn cõ-miếu vững non sông.

Phạm thế-Tuyển

45, Rue des Pipes, Hanoi

MMCMLXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Hai chữ minh-luân một bức lòng,
Trần Bảo tượng đồng sông vách đứng
Hồ Tây nước bạc bóng bên vòng.
Dọng gây cơ-nghiệp từ Lê Lý,
Cao thấm giang-sơn với Nhị Nùng.
Khí vượng trời Nam nền đạo-đức,
Bể dâu mấy cuộc vẫn nguyên phong.

MMCMLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Không thờ đấy tưởng thánh dung
Nêu giới ngời sao cùng nhật nguyệt,
Tường gây Lê Lý mấy Tô Nùng.
Giống Hồng cải về người nho cách,
Bằng bỗ lừng tên của chúa phong.
Hai chữ minh luân đường giáo-hóa,
Khói hương nghi ngát họa trùng phùng

MMCMLXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Không đây tức chùa Lý phong.
Nhà Quốc-giám xưa soi nhật-nguyệt
Đường minh-luân cũ đối Tô Nùng.
Hoa phong đức sĩ tường còn đó,
Hương hỏa ông Chu khói vẫn chung
Trải mấy gió mưa khi thấy lại,
Trời nam nền đạo một cây tùng.

MMCMLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa miếu minh luân nét chữa bong.
Tượng thánh tô xưa nhà Lý dựng.
Bia đề tạc đó chúa Lê phong.
Kia chùa liên-phúc hương còn ngát,
Nọ quán Thiên-đường chẳng nhẵn đồng
Một nếp cương-thường nền tảng đấy,
Trời nam n ật-nguyệt tấm gương chung.

MMCMLXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Khí lượng tôn nho Lý có công.
Phượng múa tam quan lồng bóng Nhị
Tham chầu đồng trụ đối non Nùng.
Bảng đề trung hiếu bia long bộ,
Mối kết cương thường nước Lạc Hồng
Sông dậy Âu lây dương đuổi bắt,
Lân kinh còn rạng cõi bên đông.

Nguyễn văn-Chữ

Làng Bái-tràng, Bắc-ninh

MMCMLXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đỗ Lý, Trần, Lê miếu mạo sùng.
Vua Lý xây nên nền lễ nhạc,
Trời Nam tạc để bực văn-phong.
Đạo in nguồn phải Thù và Tứ,
Khí đúc non sông Nhị với Nùng.
Đạo hỏi Hà thành nơi cõ-chỉ,
Y Y và nhận tấm tường cung.

Nguyễn ngọc Uyển

Làng Dương-xá, Bắc-ninh

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 27 độ
13 giờ 30 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư 15 Octobre 1924

S. Thérèse

Âm-lịch

17 tháng chín năm Giáp-tí

Ngày Bính-ngọ

Hành Hỏa Sao Bích Trực Chấp.

Kị : X yên-tịch, Thảo-bình, Lý-phát

NGHI : Tế-tự, Kỳ-phúc, Hôi-hôn, Nạp-thái, Giá thú, Tiến-nhân, Khai-quang, An-táng, Quan-tế, An-sàng, Thượng lương, khởi công Giá-nội, Khai-cừ, Thành phục.

Giá thóc gạo

Gạo nang nhỏ, mới tốt	10	82
— nhì —	10	35
— ba —	9	70
Thóc —	6	50
Bắp ngô —	6	50

Giá bạc. Kể từ ngày 14 Octobre 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **101.65**

Tin đường sá. — Ở Huế vừa có tin điện ra rằng vì nước lụt mà đường quan-lộ sụt mất hai cái cầu và mấy chỗ lở khiến cho xe ô-tô không đi lại được ở tỉnh Qui-nhơn. Nếu mà không mưa nữa thì từ nay đến 15 octobre sẽ đi lại được. Đường Phú-yên nay đi lại được nhưng qua sông Darang vẫn phải mất ba giờ.

Quan giám-đốc Bride tại Lai-châu. — Ở Lai-châu vừa có tin rằng quan giám-đốc Bride đi tàu-bay đã tới Lai-châu lúc 13 giờ 10 phút ngày 11 octobre và được vô sự.

Hội ảnh Báo-cô. — Đến ngày 16 Octobre này hồi 21 giờ, hội ảnh Báo-cô sẽ làm lễ khánh thành phòng bày ảnh của hội, tại nhà số 95 phố Mê-may Hanoi.

Chắc hôm đó nhiều người đến xem lắm.

Tòa Thượng thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Tiêu tiền của chủ. — Ng-huy Vũ làm thư-ký thu tiền cho M. Aviat là thầu khoán, vì quá chơi bời, hát xướng, tiêu mất 123 p.45 là tiền đi thu cho chủ. Tòa Thượng-thẩm y án nhưng cho tội ấy được án treo vì số tiền ấy người nhà đã đến trả chủ rồi.

Tiêu tiền của sở. — Ng-đình-Trực làm ở ga xe-hỏa Hanoi, thuộc về công ti Vân-nam, tiêu mất tiền quỉ. Ng-thiện-Văn cũng làm ở đấy, nhưng thuộc về đường xe lửa nhà nước, thấy Ng-đình-Trạc thì ăn tiền kẻ, thương hại, có lấy 32 p.25 tiền của hòm mình cho hạn vay tạm để bù vào, không ngờ hạn tiêu nhiều tiền quá bỏ trốn, thành ra tiền kết của mình thiếu. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Ng-thiện-Văn 3 tháng tù và 25 quan. Số tiền ấy hiện đã đền rồi. Tòa Thượng-thẩm hoãn lại để xét.

Biệt xứ chung thân. — Đinh-v-Dung không làm nghề nghiệp gì, một hôm thấy người đàn bà bán khăn mặt đi rong đường có mua mấy tá rồi bảo theo về nhà lấy tiền. Khi đi đến ngõ thì nó giật lấy khăn mặt vàng té chạy trốn. Tòa án Trùng-trị Nam-định phạt 6 tháng tù và hết hạn tù thì bắt phải đi biệt xứ chung thân, vì trước đã can án phiêu lưu rồi. Tòa Thượng thẩm y án.

Việc lừa đảo. — M. Vũ-bá-Trang chạy việc, nhà ở phố Bà-ninh bị thua về việc nhận 50 đồng của người nhà Phạm-thị-Hai bị giam về việc buôn thuốc phiện lậu, để thuê luật-sư cãi cho, rồi lấy tiền không lo hộ, phải tòa án Trùng-trị Hanoi phạt ba tháng tù án treo và 25 quan, tòa thượng thẩm thu cho được trắng án, vì xét nguyên đơn chưa đưa đủ tiền, nên chưa lo luật sư cho, chứ không phải là lừa đảo gì.

Đánh lính cảnh-sát. — MM. Phó-quốc-Chẩn và Phó-quốc-Khanh hai anh em đều làm thư-ký sở Tây buôn Hải-phòng bị tra là cầm búa và gậy đánh mấy người lính cảnh-sát. Tòa án Trùng-trị Hải-phòng xét không đủ chứng cớ cho tha tăng án. Quan Biện-lý tòa án Hải phòng chống án, nhưng tòa Thượng-thẩm xét cũng không có chứng cớ gì nên y án tha.

Làm giấy bạc giả. — Tòa án Trùng trị Hà-đông phạt Ng văn-Yết làm thợ 3 tháng tù và 500 quan về tội làm giấy bạc giả. Tòa Thượng thẩm tăng tội tù lên 6 tháng, y tiền phạt và cho tịch biên những đồ làm giấy bạc giả mà đã bắt được.

Những người làm và lưu thông giấy bạc giả, độ này không phải ít tại tòa án Đại-hình nữa là vì mới có 2 án-lệ nói rằng những giấy làm hay là giấy lưu-thông không giống y như giấy của nhà ngân-hàng thì chỉ cho là khinh tội là làm giấy không giống đánh lừa người ta mà thôi. Còn những giấy nào bắt được làm hay là lưu thông giống hệt như giấy của nhà Ngân-hàng thì mới cho là trọng tội xét tại tòa án Đại-hình. Vì có chỉ-dụ cho nên việc làm giấy bạc giả nay mới được xử tại tòa án trùng trị.

Tiền quyên giúp dân bị lụt. — Báo-quán nhận được của Mr Đào-ngọc-Hanh ở sở Bưu-điện Ban-vang (Lào) gởi về quyên góp các dân bị lụt ở xứ Bắc-kỳ là một số tiền là . . . . . 3 $ 00

Những số tiền bản-báo đã nhận được từ trước . . : 636 $ 45

Tổng cộng . . . . : 639 $ 45

Thi lục-sự và thư-ký lục-sự. — Việc này bản báo đã đăng trong số thứ bảy 11 octobre rồi, nhưng chỗ nói về chương-trình và thể lệ thi đã đăng ở Quan-báo (Journal officiel) trang thứ *1895* vì khi ấn hành, bản in chỉm mất chữ *1* thành ra có *894* khiến cho nhiều người ở tỉ viết giấy hỏi. Vậy nay bổ chính lại cho đúng.

Một tuần lễ chiếu bóng rất đặc-biệt ở tại

CINÉMA PALACE

HANOI

Từ thứ tư 15 đến thứ ba 21 Octobre 1924

Chương-trình

Chiếu toàn những phim ảnh Annam

1° **Hội Kiếp bạc.**
2° **Chuyện Kim-văn-Kiều.**
3° **Phong cảnh Kinh-đô Huế.**

Xin mời các quý-khách chiếu-cố.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès

54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU GAN-CÁ-VIÊN

(Goyaves huile de foie de morue)

Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.

GIÁ MỖI LỌ : 0$90

油肝魚員

Mấy kỳ thi của sở Công-chính. — Trong một số báo trước, bản quán đã đăng rằng sở Công-chính sắp mở mấy kỳ thi *chefs de chantier principaux, chefs de chantier* và *chefs d'équipe.*

Về hai kỳ thi trên thì nay đã có nghị định quan Công-chính Giám-đốc định đến ngày 1er décembre 1924 mở tại Hanoi, Huế, Saigon, Phnom-penh và Vientiane. Đơn xin ứng thi phải để đến quan chánh Lục-lộ hay Hỏa-xa (chefs des circonscriptions territoriales ou de chemins de fer) Hanoi, Vinh, Huế, Saigon, Phnom-penh và Vientiane, cứ ở đâu xin ở đấy. Đơn xin chỉ nhận cho đến ngày 1er novembre 1924 là cùng.

Còn những người nào có cái tư-cách ứng-thi, thì trong số báo ngày 8 octobre bản quán đã nói rõ rồi.

Thi *chef de chantier* thì điểm số các bài viết đi ra cũng phải được 72 mới được vào vấn-đáp và cả bài viết, bài vấn-đáp tổng cộng được 120 điểm mới được trúng tuyển.

Thi *chef de chantier principal* thì điểm số các bài tuỉ viết đi ra cũng phải được 120 điểm mới được vào vấn đáp và cả bài viết, bài vấn-đáp tổng cộng được 160 điểm mới được trúng tuyển.

Còn như thi *chef d'équipe* các nhà đọc báo có mấy ông viết giấy hỏi thể lệ thi bản quán cũng chiếu lòng cho đi hỏi, nhưng chưa thấy nhất định vào ngày nào mới có kỳ thi.

Ai muốn ứng thi thì tại các đệ đơn đến quan chánh Lục-lộ đầu xứ mình ở (chef de circonscription territoriale des Travaux publics).

Tuyển vào người nào thì chỉ thi xoàng thôi, vì nghị-định ngày 23 juillet 1924 thiết lập ra nguyên lý, ở điều thứ 3 có nói rằng : « Chức *chef d'équipe* thì sẽ mở kỳ thi xoàng, để chứng thực rằng những người ấy biết biên giữ một tờ (feuille d'attachement) viết trả lời được những câu hỏi bằng chữ Pháp, làm được một cái tính để về diện tích hay là thể tích và vẽ được một bản *croquis* xoàng thôi. Những người được dự thi là :

a) Những người có bằng Sơ-học Pháp-Việt hay là bằng tốt-nghiệp trường Kỹ-nghệ bực đệ nhất cấp.

b) Những người làm công nhật ở sở Công-chính mà từ ra đã được 2 năm rồi.

Hỏi ra thì những người muốn ứng thi quanh năm lóc xóc làm đơn xin thì cũng được, có lẽ để rằng đưa năm sẽ được tại trước, đưa muộn thì phải thi sau mà thôi.

Đơn xin phải kèm theo một bản sao văn bằng có chữ quan cai trị nhận thực ; khi nào thi thì sở Công-chính sẽ viết giấy gọi theo như chỗ của mình để ở trong đơn.

Xà-phòng THIBAUD

làm bằng nước hoa Cologne

0 $ 15 một bánh

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, Phố Paul-Bert, Hà-nội

Cuộc đấu-xảo mỹ-nghệ hội Khai-trí mở từ ngày 28 novembre 1924.

Tòa án trùng-trị. — Trong mục này hôm qua đáng còn thiếu mấy việc, vậy nay bổ chính lại cho đúng.

Việc đất lở. — Một người thư-ký cũ ở sở xe lửa Vân-nam là Lê thu-Gục nay lại muốn vào làm và xin lễ chừ 60 đồng. Ông chủ đem ra thưa tại tòa về tội đất lở. Nhưng tòa xét ông-ti hỏa xa Vân-nam không phải là một sở Nhà-nước, mà bên nguyên bên bị đều không phải là viên chức Nhà-nước cả, vậy thì không thể khép vào tội hối lộ được, cho nên tòa tha cho Lê-thu-Gục được trắng án.

Việc bán thuốc tây không có phép. Về việc bán thuốc này, M. Trịnh-xuân-Nghĩa cũng phải phạt 500 *francs*.

Việc tàu thủy trái phép. — Lai-mon-Chéong ngày xưa làm tàu *Phi-long* của công-ti Bạch-thái (hôm qua đăng làm là tàu Khách) bị sở Cảnh-sát Hưng-yên làm biên bản là chở nặng quá, không có sở để hành khách muốn biên trách những việc gì thì biên, lại không có giấy yết thị những chỗ đỗ tàu, chỗ hành khách nhiều quá cái sở được chở, không có neo và phao. Tòa thu cho hai điều sau, còn những việc trên thì mỗi việc phải 50 *francs*. Còn tiền lệ phí thì công-ty Bạch-thái phải chịu trách nhiệm.

Cần người vận máy ô-tô sang Pháp. — Nhà binh biện cần đến 500 người vận máy ô-tô bắt đầu từ ngày 1er janvier 1925 sẽ tuyển. Nhưng ai muốn xin từ bây giờ cũng được. Sang tháng giêng năm 1925, thì Sở mộ lính mới bắt đầu tuyển, hễ đạy biết nghề cầm máy ô-tô, thì sẽ cho sang làm ở các sở ô-tô ở bên Pháp.

Thể lệ ứng tuyển như sau này :

Tuổi phải từ 20 đến 30 (tuổi An-Phải khỏe mạnh ; [nam ;

Cao ít ra phải 1 m 60 ;

Kiểm hạnh tốt ;

Chưa can án bao giờ.

Những người đã được quan thầy thuốc binh nhận cho rồi thì phải nộp hai cái ảnh chụp theo chiều 4×6 như là ảnh dán vào giấy cầm máy ô-tô.

Ai muốn hỏi thêm điều gì thì cứ đến buổng giấy quan bá, Chánh sở mộ lính ở phố Cửa đông (Maréchal Joffre) buổi sáng từ 8 giờ 30 đến 8 giờ

Thăng bổ — Các viên giáo-học tập sự có tên sau này đều được thăng giáo tập tập sự :

MM. Hoàng khắc-Thụy, Chu-Chuẩn, Phan-văn-Thận, Ng-khắc-Can, Phan-trọng-Kiểm, Ng-đức-Mão, Vũ văn-Giang.

Mlle Tạ-ngọc Tài, giáo tập phụ tá được thăng giáo tập tập sự.

Các viên giáo tập phụ tá có tên sau này đều được thăng giáo-tập tập sự :

MM. Dương-xuân-Duân, Trần-v-Xước, Nguyễn-chu-Quỹ, Nguyễn-văn-Duyên, Hoàng-đông-Mỹ, Ng-văn-Hỷ, Phan-văn-Mão, Nguyễn-Hiền, Đỗ-đình-Oánh, Đỗ quang Lâm, Vũ khắc-Mẫn, Lưu-văn-Khinh, Trịnh-đăng-Các, Vũ-thế-Lộc, Hoàng-ngọc-Ngoạn.

Thêm hạn nghỉ. — M. Lê-v-Lịch, giáo-học hạng bảy, theo ngươn cơm ở Hôtel du Commerce và nghỉ-ngơi đến ba giờ mới lại, bắt đầu đi xem một các nơi.

Buổi chiều quan Đốc-lý Krautheimer đi với các ông nghị đề xướng thêm Quan-khẩu, sở Hóa-chất và lò bát của M Tân.

Bữa cơm tối thứ hai các ông nghị sẽ cơm cùng ở Hôtel du Commerce thì sẽ ra ga về Hanoi.

Thất cả. — Ngày 11 octobre tới 21 giờ, viên đội Philippeau thuộc đoàn thứ ba ngạch Pháo-thủ đóng tại Fort Annamite, xé mền ra thắt cổ ở trong trại. Nghe đâu chỉ vì một việc rắc-rối trong gia đình khó xử, nên M. Philippeau bực mình phải quyên sinh.

Trẻ con lọc. — Một đứa con gái lên bốn tuổi, con người đàn-bà ở Lục-viên là Bà-thị-Nam, tự nhiên thấy mất từ bỏi tám giờ sáng hôm chủ nhật. Người nhà đã đi tìm kiếm khắp nơi cũng không thấy, nên thị Nam đã lại sở Cảnh trình vào hồi 12 giờ trưa.

Các tin vật. — Vũ-thị-Hợ ở ngõ Tchan-Tong, số 12, thưa tên Vũ-Tỵ bỏi tín tưởng mất 20 p. và lấy nhiều đồ kỉ-cụ trong thuyền của thị Hảo giao cho để chở, đáng giá là 38 p.10. Trong việc này tên Vũ bá-Nam ở Vinh-khê cũng can là đồng đảng với tên Tỵ.

— Phạm-v-Tích, 18 tuổi, làm bồi, nhà ở đường Lạch-tray, số 52, trình mất trộm một chiếc nhẫn vàng giá 12 p. 3 .

— Ng-thị-Lan ở Hạ-lý hộ tứ, thưa tên Ng-trinh-Mật 42 tuổi, Trần-hữu-Khiêm tức Viên 28 tuổi, đồng mưu ăn cắp một bộ xà-tích bằng bạc giá 7p.

— Cô Niochet Denise ở p 6 Colomb thành phố Hanoi qua Haiphong bị mất trộm cái túi xách tay giá 50, trong đựng 7 p. và các giấy má vật.

(Còn trang thứ bảy, cột thứ hai).

Ân cấp của chủ. — Tên Phạm-văn-Tâm 26 tuổi, ở làm đầy tớ cho M. Hoàng-by-Tiêu là báo chí ở nhà ở phố hàng Bồ số 13, ăn cắp của chủ 350 đồng bạc thì nay đã phá bắt gửi vào Tòa án.

Con nhà ai? Một đứa con trai 5 tuổi lạc ở ngoài đường, người ta đã đưa về sở Cảm. Ai lạc con thì đến mà nhận.

Hội chợ Hanoi

Làm thứ sáu

Sẽ bắt đầu *mở* từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Các ông nghị-viên ở Haiphong. — Bảy mươi ông nghị viên tư-vấn Bắc-kỳ đã ở Hanoi xuống ngày chủ-nhật để đi chơi và xem các cơ-xưởng kỹ-nghệ trong Hải-cảng.

Nhà-nước dự-định thuê trước một chục chiếc xe ô-tô đón các ông ở nhà ga, khi xe-hỏa đến nơi có MM. Bạch-thái-Bưởi, Ng-hữu-Thu, tức Sen, Lê-đức-Hinh ra đón. Đoàn các ông nghị-viên lần xe về thẳng nhà M. Bạch-thái-Bưởi dự tiệc, có cả quan Đốc-lý Krautheimer. Ngày thứ hai, buổi sáng, các ông Nghị-viên họp cả ở nhà ông Nghị-trưởng Ng-hữu-Bài tức Sen, để lên đón quan Đốc-lý đi du-ngoạn. Trước tiên các ông nghị sang xem nhà máy xi-măng, rồi đến nhà máy Phosphate và trường kỹ nghệ thực-hành.

Buổi trưa các ông nghị ăn cơm ở Hôtel du Commerce và nghỉ-ngơi đến ba giờ mới lại, bắt đầu đi xem một các nơi.

Buổi chiều quan Đốc-lý Krautheimer đi với các ông nghị đề xướng thêm Quan-khẩu, sở Hóa-chất và lò bát của M Tân.

Bữa cơm tối thứ hai các ông nghị sẽ cơm cùng ở Hôtel du Commerce thì sẽ ra ga về Hanoi.

Thất cả. — Ngày 11 octobre tới 21 giờ, viên đội Philippeau thuộc đoàn thứ ba ngạch Pháo-thủ đóng tại Fort Annamite, xé mền ra thắt cổ ở trong trại. Nghe đâu chỉ vì một việc rắc-rối trong gia đình khó xử, nên M. Philippeau bực mình phải quyên sinh.

Trẻ con lọc. — Một đứa con gái lên bốn tuổi, con người đàn-bà ở Lục-viên là Bà-thị-Nam, tự nhiên thấy mất từ bỏi tám giờ sáng hôm chủ nhật. Người nhà đã đi tìm kiếm khắp nơi cũng không thấy, nên thị Nam đã lại sở Cảnh trình vào hồi 12 giờ trưa.

Các tin vật. — Vũ-thị-Hợ ở ngõ Tchan-Tong, số 12, thưa tên Vũ-Tỵ bỏi tín tưởng mất 20 p. và lấy nhiều đồ kỉ-cụ trong thuyền của thị Hảo giao cho để chở, đáng giá là 38 p.10. Trong việc này tên Vũ bá-Nam ở Vinh-khê cũng can là đồng đảng với tên Tỵ.

— Phạm-v-Tích, 18 tuổi, làm bồi, nhà ở đường Lạch-tray, số 52, trình mất trộm một chiếc nhẫn vàng giá 12 p. 3 .

— Ng-thị-Lan ở Hạ-lý hộ tứ, thưa tên Ng-trinh-Mật 42 tuổi, Trần-hữu-Khiêm tức Viên 28 tuổi, đồng mưu ăn cắp một bộ xà-tích bằng bạc giá 7p.

— Cô Niochet Denise ở p 6 Colomb thành phố Hanoi qua Haiphong bị mất trộm cái túi xách tay giá 50, trong đựng 7 p. và các giấy má vật.

(Còn trang thứ bảy, cột thứ hai).

GỖ LIM CÂY!

Có hơn một trăm cây gỗ lim xanh ở Hà-cương, ước 70 thước cubes, muốn bán.

Hỏi tại bản-quán.

Tường đổ bốn người bị thương. — Ngày thứ bảy mới rồi ở Bạch-mai có một cái nhà đương làm, bỗng dưng đổ mất cái tường mới xây. Gạch đè lên ba người thợ và một đứa con gái bé. Hàng xóm láng diềng nghe tiếng tường đổ người kêu, chạy lại thì lôi ra được, hiện nay đã đem vào nhà thương điều trị.

Di trường. — Trường Sơ-đẳng Ngoại-châu, tổng Phúc-lan, huyện Hoàn-long (Hà-đông), trước ở làng Ngoại-châu, nay đổi sang làng Nội-châu.

Được phép nghỉ. — M. Ngu ễn-văn-Phúc, giáo tập thực thụ hạng tám ở Sơn-đông, (Kiếp-an) được phép nghỉ 21 ngày vì sức yếu.

Ngạch thừa phái. — M. Ng-hữu-Lập, thừa-phái hạng tư chân Thạch-an (Cao-bằng), được phép nghỉ 29 ngày.

KÍNH CÁO CÁC BẠN ĐỌC TIỂU-THUYẾT

Bộ « TỤC TÁI-SINH DUYÊN 續再生緣 » của Nguyễn đỗ-Mục đã xuất-bản, cũng chia làm hai cuốn :

Tiền biên . . . . . 0$90
Hậu-biên 0,90
Tiền cước gởi mỗi cuốn 0,20

Ngài nào muốn mua, xin mau-mau gởi thư và mandat cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.

Bộ « SONG-PHƯỢNG-KỲ-DUYÊN » cũng đã xuất-bản lần thứ ba. Có đổi lại các bức vẽ theo kiểu mới.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào!

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khoa của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chỉ không nhìn có mấy thứ thuốc về những bịnh la, làm trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét về so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to lắm

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai dã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm le mắt thiên-hạ và trẻ-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-Tiền, 54

HANOI

Lời xem tiếp theo ở trang thứ tư bên này.

Gạo xuất cảng. — Số gạo xuất-cảng trong thượng-tuần tháng octobre như sau này:

	Chở đi Hong-kong
Gạo trắng	1.9.7.735 kilos
Tấm gạo	575 kilos

Mất lợn. — Ng-thị-Sem, 63 tuổi, nhà ở Gốc-viên, lại sở Cẩm trình mất một con lợn giá 15 p đã từ ba hôm nay rồi.

PHÚ-THỌ

Khởi nạn ngòi lấp. — Đầu làng Tu-vũ có cái ngòi lạt mấy tháng trước bị lấp mà làm cho trong dân thiệt hại nhiều bề. San dân tự ấy thế đành phải bỏ tiền ra thuê người khơi, may đâu người khơi vừa xong thì nhỡ có mấy ngày mưa lũ cho nên ngòi lại chảy được như cũ.

Nhất hôm người người chẳng, trong dân kéo nhau đi xem như là đám hội, chẳng những riêng gì hàng người đi xem, lại có nhiều người, người thì đi mò cái chim, kẻ thì đi bắt cá nữa, thật là vui sướng vô cùng.

Cái nạn ngòi lấp đã qua mà cái nạn trâu bò dịch cũng đã hết, có lẽ nhà làm ruộng ta độ này không còn thiệt hại như trước, may lắm thay!

P.L. lai cảo

HƯNG YÊN (Phủ-cừ)

Sự tổn hại về nước lụt. — Trong tỉnh Hưng-yên thì Phủ-cừ đất thấp hơn cả, cho nên vụ lụt này ngập cũng sâu mà hại cũng nhiều. Vừa rồi nhà nước có sức cho các dân bị lụt phải khai nhà đồ bao nhiêu, trâu bò bán rẻ mất bao nhiêu, và ruộng đã cấy bị ngập mất bao nhiêu, quan trên sức khai như thế là có ý muốn biết rõ cái số hại về nước lụt này là chừng nào, nhưng tôi chắc khai không có thể đúng được, vì các tổng lý phần nhiều chỉ hư ứng cho tắc trách mà thôi, chứ không khi nào biết rõ sự tổn hại của nạn dân được. Chẳng thế mà có người nhà không đồ lại khai rằng đồ, mà có kẻ nhà thật đồ thì lý-dịch lại không khai.

Tôi là một người điền-hộ, tôi có thể tính hết trong một làng tôi hại chừng nào, và một huyện tôi hại chừng nào. Vậy xin kể tóm tắt ra sau đây để các ngài xem báo được biết.

Làng tôi khi nước lớn đã hại về việc sang hộ các cống hết 50p.00, đến khi nước về những tiền mua thuyền cũng hại đến 300$ 00. Nhà cửa bị đổ vì sóng đánh và bão dật mất 82 nóc nhà thiệt hại đến hơn bốn trăm bạc. Trâu bò bán rẻ mất 20 con, lợn phải bán rẻ mất 126 con, thiệt hại tất cả vào hơn bảy trăm bạc, cau, chè, cùng các cây ăn quả bị ngập chết hết.

Nói tóm lại làng tôi bị thiệt hại về cái nạn nước lụt này mà tôi đã tính chi ly tất cả thì có đến hơn tám nghìn đồng. Làng tôi nhỡ mà hại đến thừng ấy, thì huyện tôi 53 xã thiệt hại biết đến thế nào. Còn cái hại về cây cấy, thì huyện tôi có 24.312 mẫu ruộng, nếu được mùa thì đồ đồng mỗi mẫu phải có 30$ thóc, nay bị ngập mất, thì ra mất 729.360$ 00.

Ôi! một huyện Phủ cừ mà hại đến từng ấy, thì cả tỉnh Hưng-yên hại biết chừng nào, cả Bắc-ninh Hải dương hại biết chừng nào.

Cỗ một hại của mà thôi đâu; tự khi lụt đến nay, chết trôi chết nổi biết bao nhiêu người; dầm nước sinh bệnh nào nhiễn người; kẻ sống không có cơm ăn, sáng rau tối cháo, kẻ chết không có chỗ táng, đóng cọc gim thây, nằng cái thảm tang người thì không biết có ai thấu cho không?

Nguyễn-jia-Hội lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Chương-trình mở mang việc y-tế trong xứ Trung-kỳ. Cứ như cái Chương-trình mở mang việc y-tế trong toàn hạt xứ Trung-kỳ về năm 1925 thì có những việc sau này:

Ở Huế sẽ mở một nhà thương riêng cho người điên ở Phú-bài; ở Thanh-hóa sẽ mở một cái trại cho người điên; ở Vinh sẽ mở rộng thêm sở Bào-chế của bệnh-viện lính ấy và mở thêm nhà hộ-sản (maternité); ở Quảng-nam (Faifoo) sẽ mở rộng thêm sở Bào-chế và nhà bếp của bệnh viện và làm cho hạt Tam-kỳ một nhà hộ sản; ở Qui-nhơn sẽ làm một nhà khám bệnh mới cho Bệnh-viện bản-lính; ở Phan-rang sẽ chữa lại nhà mổ-xẻ của Bệnh-viện bản lính; ở Phan-rí sẽ làm một nhà hộ-sản; ở Phan-thiết sẽ làm một cái nhà thương cho những người mắc phải bệnh truyền-nhiễm; ở Kontum sẽ mở một nhà hộ sản cho đàn-bà Mọi; ở Banmêthuot sẽ mở một cái nhà thương; ở Djiring sẽ mở cái nhà cho thuốc (infirmerie); ở Thanh-hóa sẽ làm một nhà thương cho người mắc phải bệnh phong.

Lạ đời nhà ghen. — Hôm mồng ba vừa rồi ở nơi cửa Ngăn có xảy ra một sự đánh ghen rất buồn cười, khiến cho ai nấy trông thấy cũng phải ôm bụng mà gầm cho tỉnh dở khắc lăm nỗi. Số là một chàng kia xem chừng cũng vào hạng người hào phú mà bỉnh như bọm nhà quê đến xem lễ Tứ-tuần thì phải? chàng này đa tình quá vào trong một cái quán bán rượu ngồi nống rượu cùng với một ả tình nhân, trước còn chén tạc chén thù, khi cuối mắt, khi đầu mày, rồi mải sau quá chén thì bắt quản là xấu hổ làm lắm thôi dị kỳ khó coi. Khi chàng làm những thói xấu ấy hỗng có hai người đàn bà ở phía sau dưới bờ sông chạy lên, tấm lấy chàng mà cào cấu xé đánh, lại vả đơn vả kép đánh đập ả tình nhân kia một cách rất dữ dội, ả này hết sức chống cự thì mới thoát ly khỏi mà chạy trốn. Hai người kia vẫn còn tìm lấy chàng mà hành hung. Vừa đánh xô xát nhau bỗng đâu hai người đàn bà nữa tự ngoài đường chạy vào xem bộ giận hờn lắm, đến nơi hùng hăng chẳng cần phải bàn hỏi liền túm lấy hai ả nọ mà ẩu đả một cách dữ dội phi thường, mãi sau có người đến nghiêm trách thì cả bốn người mới chịu lặng yên. Sau hỏi ra mới biết hai người đàn bà đến sau một người là vợ chính, một người là vợ lẽ chàng, còn hai người ở sau bờ sông chạy lại là kẻ tình nhân của chàng. Tự thì bốn người ấy ghen lẫn nhau mãi đến lúc bấy giờ mới rõ cái quyền ghen đáng của một người, chỉ như cái máu ghen ai cũng chan máy tim gan cả. Ha ha nực cười thay.

Bệnh đau mắt hột. — Sở Y-chính đã phải thảy thuốc đem thuốc đi trị chương đau mắt hột cho nhân dân trong thôn quê. Hiện nay đang làm thuốc cho mấy làng ở gần Thừa lưu rồi sẽ dần dần đi khắp hết cả các nơi. Có nhiều người chưa biết cái bệnh ấy sẽ hóa ra dữ dội về sau làm đui cả mắt thế nào mà chỉ lấy bấy giờ đôi con mắt vẫn bình yên vô sự, mà thấy thuốc khám lại bảo rằng có bệnh và bắt phải điều-trị, thì không tin mà cho là một sự phiền và vô ích.

Ước gì quan địa phương phải diễn thuyết cho dân được tường tất thì hay lắm.

(Xem trang thứ tư)

PHÒNG KHÁM BỆNH

56, đường Quan-thánh, Hanoi

Sáng nào cũng khám bệnh từ 8 giờ đến 12 giờ — trừ chủ nhật. chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 3 giờ rưỡi — trừ thứ năm và chủ nhật. 2220

HÚT THUỐC LÁ « COQ » KHÔNG MẤT TIỀN, SAO LẠI KHÔNG HÚT?

Muốn biết cách làm thế nào thì hỏi lại hiệu GRANDS MAGASINS RÉUNIS *hoặc hiệu nào vẫn bán thuốc cho mình.*

M. Maurice GAY

Chánh kế-toán

Có lời kính-cáo để ai nấy biết rằng, ông sẽ mở một lớp dạy Kế-toán (Comptabilité) bắt đầu dạy từ ngày 1er Décembre 1924. Mỗi tuần lễ dạy hai lần, ngày thứ hai và ngày thứ sáu từ 20 giờ đến 22 giờ.

Giá mỗi tháng là 10 đồng. Khi học đủ các bài, có thể cấp một cái bằng nhận thực.

Biển tên tại nhà M. Gay, 80 bis, đường Armand Rousseau.

Bát quái-cheo!

Thưa Ngài,

Khi Ngài chiêu-cố cho hầu-hiệu, hoặc dặn người nhà đến lấy, xin nhớ cho rằng, ngoài cửa có cheo cái bát quái, thì mấy chính hiệu chè ngon.

SINH-THÁI

37 Giáp Phố hàng Ngang, 37

1167 HANOI

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

HỘI SÁN NHIÊN ĐÀI HỌP ĐẠI HỘI-ĐỒNG THƯỜNG NIÊN

Đúng mới giờ chiều chủ nhật 26 Octobre 1924 xin mời các ông các bà hội-viên ở hội « Sán-nhiên-đài » đến họp đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội ở nhà hàng Mũ-mây, số nhà 18 tỉnh Hanoi.

Hội-đồng Trị-sự.

Tối thứ ba 14 Octobre 1924

MẪU-ĐƠN GIAI THOẠI

Bởi ai lo sự mất phần,
Bề người thân thuộc đã gần lại xa

Chuyện đời qui quái linh ma,
Mẫu đơn đưa dẫn đủ mặt nhà duyên may.

Tối thứ tư 15 Octobre 1924

CỨU MỸ ĐOẠT PHU

(Hồi thứ ba)

Giết người thế cũng nên khen,
Nào ai tỏ mặt biết tên Tất-Tăng,
Khuôn thiêng đã đúc anh hàng,
Rõ ràng tiết nghĩa thấy chung một nhà.

NƯỚC LỤT...!

NƯỚC LỤT...!

Bao giờ mới hết nạn nước lụt. Bần-hội đang sửa soạn một tích hát đặc-biệt, có nhiều giọng hát chèo đặc mới, hát đối đáp gọi là tích: « MÊ GÁI BỎ VỢ, LỤC KHỔ AI THƯƠNG » để cứu giúp nhà bị bệnh lại 16 tháng mười tây này diễn lấy tiền quyên vào các miền bị lụt.

Hôm ấy không bán chương-trình và không quyên tiền trong rạp. Mời quý-khách chiếu cố đến cho, trước mua vui, sau làm việc nghĩa.

Bán vé từ tối hôm trước

« BASTOS »

Thuốc cuộn gói đỏ 0$10, gói xanh 0$12, và thuốc thơm cuộn 0$16 mà các nhà bán thuốc và thương-lưu xã-hội rất quý, đâu cũng có bán.

Mua thuốc ấy nên thử mà xem

Thuốc thực nguyên chất.

Tại các cuộc đấu-xảo đều được thưởng mề-đay vàng và phần thưởng người làng.

Có bán thuốc cho các thương chính Pháp và Tunis.

BÁN BUÔN:

GAY VALLÉE, 37, Phố Paul-Bert, Hanoi.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

Tức là hiệu Báo-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người có tuổi, đương khi huyết không lưu-thông được mạnh, hay sinh ra chứng nhức đầu, chóng mặt, đau lưng. Muốn khỏi những chứng ấy thì hỏng gì bằng dùng thuốc:

Gouttes de Virginie

chỉ vài giọt khỏi đi khỏi bệnh.

Giá bán: 1$20 một lọ

THUỐC MYSOL

Là thuốc chuyên-trị bệnh lậu mới mắc hay đã kinh niên.

Các thứ thuốc Santal không phải thứ nào dùng cũng được giống nhau đâu, vì tùy cái cách cất khéo hay vụng, mới có thể trong làm hay trong vừa. Vậy người đau cần phải kén lấy thứ thuốc nhiều chất tốt, không có những chất vô ích và nhiều chất hại.

Chỉ có thuốc MYSOL là có 100/100 thuốc santal nguyên chất mà thôi. Vậy trong các thứ thuốc santal chỉ có thuốc MYSOL bao giờ cũng được công-hiệu chắc chắn mà thôi.

Bệnh lậu mới mắc phải, thì thuốc Mysol trị bệnh chóng lắm.

Bệnh lậu kinh-niên, các thuốc trong khác chữa không khỏi, thì dùng thuốc Mysol cũng bớt trong thấy. Thuốc Mysol lại được một điều không làm đau thận, đau dạ dày. Chỉ có thuốc Mysol là có tính ấy.

Đau bệnh kinh-niên, thì phải dùng một thứ thuốc thật tốt, trừ bệnh đến tận gốc rễ.

Thuốc trụt PARAT

Dùng rất tốt, Bần-hiệu không có thể đăng hàng nghìn bức thư cảm ơn, và khen ngợi của bản-hiệu đã tiếp được, song trong ấy quyển sách con ghi vào với lọ thuốc bần-hiệu có trích mấy bức thư. Xem bức thư ấy, thì rõ cái giá trị của hai thứ thuốc ấy, mà hai thứ thuốc ấy lại rẻ, vì Thuốc MYSOL giá có 4 p. 25 và thuốc thụt PARAT giá có 4 p. 10.

Nên mua ngay ở hiệu báo chế CHASSAGNE 59, rue Paul-Bert Hanoi

Để chậm một ngày thì bệnh lại khó chữa thêm.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mũ đá thực mà giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, đồ đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Lợi khéo kể công và giá thực.

321

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

1265 Mạo-Seng kính cáo.

số 87

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Ba người cùng ngồi nống rượu. Vừa uống được mấy chén rượu thì người ấy tức-khắc thò vào tay áo, lấy ra 10 lạng vàng để ở trên bàn mà nói rằng:

— Tôi xin bẩm hai ông, mỗi ông 5 lạng vàng, vì có chút việc muốn nhờ đến.

Đồng-siêu và *Tiết-bá* đều nói:

— Chúng tôi chưa được hầu ngài bao giờ, chẳng hay vì cớ chi mà ngài lại ban-phát cho chúng tôi như thế này?

Người ấy nói:

— Có phải hai ông sắp đi *Thương-châu* không?

Đồng-siêu nói:

— Hai chúng tôi vâng mệnh phủ-đường sai giải *Lâm sung* ra đày ở *Thương-châu*.

Người ấy nói:

— Nếu vậy thì việc này phải nhờ đến hai ông. Nguyên tôi là người nhà tâm-phúc của *Cao* thái-úy tên gọi *Lục-ngu-hầu* đây!

Đồng-siêu và *Tiết bá* vâng vâng dạ dạ, rồi nói:

— Chết nỗi! Nếu vậy thì chúng tôi là người thế nào mà dám cùng ngồi với ngài!

Lục ngu-hầu nói:

— Hai ông nên biết rằng *Lâm-sung* là một kẻ thù của *Cao* thái-úy. Nay tôi vâng mệnh quan thái-úy đem 10 lạng vàng này cho hai ông bảo hai ông bất-tất phải đi đâu xa, chỉ đến kiếm rừng leo-lánh nào thì thí cho *Lâm sung* một nhát rồi trở về. Hễ quan phủ *Khai-phong* có quở trách chi đã có quan thái-úy che chở, quyết không tội-lỗi gì vậy.

Đồng-siêu nói:

— Việc này khó lắm! Vì trong đạo công-văn của quan phủ *Khai-phong* tôi chỉ sai giải *Lâm-sung* tới *Thương-châu*, chứ không sai đến ngang đường mà giết hắn. Vả hắn cũng còn đang trai-tráng, nếu thì-hành cái thủ-đoạn ấy e tất có sự lôi-thôi.

Tiết-bá nói:

— *Đồng* đại-huynh ơi! Để tôi nói cho đại-huynh nghe. Như quan *Cao* thái-úy ngày nay, dẫu ngài bắt chúng ta chết, có lẽ chúng ta cũng không dám trái lời, huống chi lại còn cho chúng ta vàng. Ấu là hai ta cứ chia nhau, nếu làm trọn việc này, tất chúng ta cũng được nhờ-vả. Vậy khi đi đến cái rừng thông vắng-vẻ ở phía trước đây, chúng ta sẽ liệu hóa-kiếp cho hắn.

Tiết-bá liền nhận lấy vàng, rồi nói với *Lục-ngu hầu* rằng:

— Ngài cứ yên lòng! Chẳng gần thì xa, thế nào chúng tôi cũng xin làm được việc!

Lục-ngu-hầu có ý mừng rỡ mà nói rằng:

— *Tiết đoan-công* thật là người nhanh nhẹn. Khi giết chết *Lâm-sung* rồi, lấy kim-ấn (1) ở trên mặt về làm tin, bấy giờ tôi lại sẽ xin biếu hai ông 10 lạng vàng nữa. Tôi đây ở nhà chỉ mong đợi tin lành, xin chớ để lỡ việc.

Bà người lại cùng nhau uống rượu. Khi uống rượu xong, *Lục-ngu-hầu* tính trả tiền hàng, rồi ai nấy ra về. *Đồng-siêu* và *Tiết-bá* về nhà cất vàng, rồi mang đồ hành-lý, mỗi người lại cầm một cái côn, vào nơi sử-quán để giải *Lâm-sung* ra đi. Ngày hôm ấy đi được độ 30 dặm đường tới tối.

Theo lệ đời nhà Tống bấy giờ, hễ thừa-sai-nhân giải tù đi đâu thì vào các hàng quán ăn cơm hoặc ngủ trọ, đều không phải trả tiền. Hôm ấy *Đồng-siêu* và *Tiết-bá* đưa *Lâm-sung* vào nhà trọ ngủ. Mờ sáng hôm sau thì dậy ăn cơm sớm, rồi lại thẳng đường giải đi.

Bấy giờ đang vào hồi tháng 6, tiết trời nóng-bức lạ thường. *Lâm-sung* khi mới bị đánh trượng thì không hề chi, cách mấy hôm sau, nhân gặp tiết trời nóng-bức, những vết bị đánh hôm trước đều sưng lấy cả lên. Vả *Lâm-sung* lại mới bị đánh lần nay là một, cho nên mình mẩy đau-đớn như dần, không thể nào mà đi nhanh được.

Tiết-bá mắng rằng:

Đường đi *Thương-châu*, còn hơn hai nghìn dặm, mà đi như thế này thì liệu bao giờ cho tới nơi!

Lâm-sung nói:

— Tôi bị đánh trượng hôm trước, bây giờ gặp phải trời nóng, sưng lấy cả lên, xin hai ông thương tình, cho tôi đi thong-thả một chút.

Đồng-siêu nói:

— Thôi cứ đi thong thả cũng được, đừng nói làm chi!

Tiết-bá thì vừa đi vừa sì-mắng luôn miệng mà rằng:

— Chúng ông cũng hầm vận, lại khéo gặp phải cái đồ nợ này!

Khi trời gần tối, ba người cùng vào nhà trọ ở phía trong xóm. *Lâm-sung* không đợi cho hai người kia phải nói, liền mở khăn gói, lấy ít bạc lẻ đưa cho nhà trọ, bảo đi mua rượu để mời hai người kia nống.

Nhà trọ dọn rượu, ba người cùng uống. *Đồng-siêu* và *Tiết-bá* lại đổ rượu cho *Lâm sung* nống say. *Lâm-sung* say rượu, vẫn nguyên cả gông ngả nằm xuống đấy.

Tiết-bá đi đun một nồi nước sôi già, đổ vào cái chậu, rồi bảo *Lâm-sung* rằng:

— *Lâm* giáo-đầu ơi! Giáo-đầu hãy rửa chân cho sạch rồi sẽ ngủ.

Lâm sung gượng dậy, mượn vuông cái gông, thành ra không cất mình lên được.

Tiết-bá lại nói:

Để tôi rửa chân hộ ông nhé!

Lâm sung vội-vàng nói:

— Có đâu dám như thế!

Tiết-bá nói:

— Trong khi lỡ-thử thì giúp-đỡ lẫn nhau, chứ có kể chi!

Lâm-sung không biết là kế, mới ruỗi chân ra, bị *Tiết-bá* cầm chân dìm vào trong chậu nước sôi. *Lâm-sung* kêu to lên một tiếng, rồi vội rụt chân lại thì bàn chân đã đỏ tấy mà sưng phồng lên.

Lâm-sung nói:

— Trời ơi! Tôi chịu làm sao cho được!

Tiết-bá nói:

— Xưa nay chỉ thấy người có tội phải hầu bọn thừa sai phải hầu người có tội bao giờ! Ta có lòng tử-tế mà rửa chân cho, lại còn vẫn xéo chó nóng chê lạnh, thế ra tử-tế cũng uổng mà thôi?

Suốt đêm hôm ấy, *Tiết-bá* cứ làm nhằm sì-mắng luôn miệng, mà *Lâm-sung* không dám cãi lại câu nào, chỉ đành nằm phục một chỗ. *Tiết-bá* và *Đồng-siêu* lại pha thêm nước lã, rồi đem ra rửa chân với nhau.

Đầu trống canh tư, người nhà trọ ở vào ai dậy cả, *Tiết-bá* đã trở dậy, giục-giã thổi cơm ăn. *Lâm-sung* đau quá, không ăn được cơm, cũng không thể đi được. *Tiết-bá* cầm côn thúc dậy bắt đi.

Đồng-siêu lại cởi đôi giầy gai mới ở trong mình ra, đưa cho *Lâm-sung* mà bảo rằng:

— Đi đôi giầy này vào cho nó đỡ đau!

Lâm-sung nhìn đến chân lại thấy khắp bàn chân chỗ nào cũng sưng phồng đa lên, muốn tìm đâu cho được, đành phải đi đôi giầy gai mới ấy vậy.

(Còn nữa)

(1) Những người có tội ở đời nhà Tống, thường phải thích chữ vào mặt, chúng vẫn gọi là *Kim-ấn*.

Kiêng tên. — Một thầy giáo kia tên là X. một hôm đang ngồi thâu đơn của học-trò xin vào thi để vào lớp, vừa có một cái đơn của một cậu học-trò kia cũng tên là X., tuy giáo vốn nó thói quen, tuy đã cảm-hóa theo Âu-học đã nhiều, nhưng vẫn còn giữ thói hủ hay kiêng cữ tên húy, mà nhất là tên thầy lại hay kiêng lắm, và chẳng muốn cho ai cùng trùng tên với mình. Hôm ấy thầy thấy tên trong đơn của cậu học-trò cùng một tên X. với mình, thì bảo cậu ấy phải đổi lại tên khác, nếu nếu không sửa thì không chịu cho nộp.

Tội nghiệp cậu học-trò năn nỉ mãi rằng tên ấy đã đã vào tiểu-học bằng cấp rồi, không sao cải-hóa được.

Thầy giáo mới ngẫm nghĩ hồi lâu rồi thêm vào một cái dấu nặng hóa ra võ ý quá!

Tội nghiệp thay cho cậu học-trò, vì thói hủ hại của thầy mà phải đổi tên là c[illegible]t, vì c[illegible]t có nghĩa là con lợn vậy. Nghĩ mà phiền cho thầy mãi. Vậy quan trên có rõ không?

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Cái kiếp chồng chung! — Tên bởi kia nhà ở phố Cửa-lấy, có một mẹ và hai vợ, mẹ lại thương dâu cả, đày đọa dâu bé, gia đình cái nạn chồng chung khiến vợ cả thường ghen tuông, xui mẹ chồng và chồng là chửi vợ bé luôn. Chồng cũng không biết xét, cứ nghe lời vợ và mẹ bành hạ vợ bé cực khổ đến điều; thường ngày cứ giao cho vợ bé ba quan tiền bảo phải buôn bán kiếm lời nuôi thân và đến mỗi tối thì đem cho đủ vốn về nộp lại cho thì im cho; vợ lẽ xét phận mình là nhỏ bé, thân đàn bà như một mua sa, gặp sao đành chịu vậy, cứ lo buôn bán dông dài may cách hơn một tháng mà khỏi thâm thiếu, mẹ chồng và vợ cả không lấy chỉ mà hạch sách được bụng cũng cầm tức.

Rồi thay, mới rồi một hôm bị quân gian tế lấy cắp mất đồ, chiều lại bán xong tính lỗ mất thêm đến nửa vốn, lúc về không có tiền, mẹ chồng la rầy chửi mắng, mụ ta chỉ kêu van rằng bị mất cắp. Thế mà mụ mẹ cũng chẳng tha đợi con trai về nói lại và xui con đánh cốt lấy tiền cho trai và thêm bớt nhiều điều rất độc ác, khiến anh chồng nổi giận chạy vợ dập vài đấm đề, mụ mẹ và vợ cả lại xám hùa đánh thêm, thương thay mụ vợ bé bị đánh thương tích rất nặng là khóc vang nhà; lúc ấy đã khuya gà đã gáy, người chồng lại lấy khăn vuông nhét vào mồm mụ không cho la khóc rồi nỗ lực trói vào cột nhà đánh thêm nữa. Đánh qua đến nỗi mụ ta tắt mắt hơi thở chết đứng!

Chàng ta tưởng chết mới thôi đánh, bèn mưu với vợ lớn rồi hai vợ chồng khiêng thấy vợ bé chạy ra bến bờ sông Trà-khúc mà bỏ cho trôi mất tích; không ngờ người vợ bé số chưa chết, mới khiêng đến mé sông thì dây đòn đứt, p[illegible]n thì trời choang sáng, bến đó người buôn hẻ bán đã qua lại đôi người, hai vợ chồng sợ lộ cơ mưu, liền bỏ đó chạy về nhà một mạch. Người vợ bé lấy hơi đất tỉnh dần dậy, lau mồm khăn vuông trói ra được, hổ hấp đỡ hơi một vài phút, trong mình hơi một vài phút, trong mình hơi khỏe bèn la kêu cứu mạng. Trời lúc ấy đã rạng đông, người buôn bán qua lại đó cũng đã nhiều, nghe được tiếng la cứu, bèn tìm lại coi thấy vậy, xúm nhau mở trói cho mụ ta và la làng lên; làng xóm hàng cận nghe liền đến tiếp cứu, làng nghe mụ khai, liền bắm quan trên và khiêng mụ vào nhà thương để điều trị. Mụ tỉnh lần lần khai cả sự sự, quan liền sức nã trốc cả ba tên sát nhân ấy, t[illegible]ng giam và tr[illegible]n. Nghe đâu còn đợi mụ vợ bé ấy ở nhà thương điều-trị ra sao rồi sẽ nghị án.

Làm thân đàn bà gặp cái nạn chồng chung nghĩ cũng khổ thật!! Mà ông chồng tàn ác lắm đến thế cũng ít ai!!

PILULES
APHRODISIAQUES
du Docteur SIMTHS

Rất nhanh rất công-hiệu

Chữa các bệnh sinh-dục khỏi hẳn mà không có chi là nguy-hiểm cả.

Chế tại phòng thuốc PARAT Paris

Có gởi BÁN TẠI:
Hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU **Bào-chế MONTÉS**
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy-yếu, thần-thể mỏi-mệt, gầy còm, hay sinh kém huyết sinh ra rác phải, làm cho hay ho vật nặng thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết
MAU BỔ 1$40

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc bôi POMMADE ROYER, dùng độ ngay lập tức nó chẳng khỏi liền.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPUY, 226, R. St Martin.
Ở Hanoi hỏi tại hiệu Bà. CHASSAGNE

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

Thuốc Le MUSCOL

Làm cho có sức khỏe
Trị được bệnh huyết suy
làm cho trong máu
thêm chất đỏ

Gởi bán tại:
Hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU **Bào-chế MONTÉS**
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rasco!

0$60 một ống sáu cachets

Thuốc thụt PARAT

Chữa các bệnh sinh-dục rất nhanh, cả hợp phép

RẤT CÔNG-HIỆU

Giá bán 1$10

Chỉ tại phòng thuốc PARAT, Paris

Có gởi bán tại Hà-nội
HIỆU BÀO-CHẾ
CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert.

GIỜ VỀ GIÀ

thì thường hay đau đầu, tức hơi, chóng mặt, luôn luôn, đau thận, đi tiểu, hay mệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng ấy máu lợi càng hay có. Khi ấy nên uống thuốc điều hòa mà của tương-ợ ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bệnh đã kể ra trên này. Dùng nó thì kinh-nguyệt điều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong những bệnh ten sán: đau xương, lị mun ở các huyệt-quản và các tiểu-bệnh ngoài da như là hắc-lào, mụn con các nốt mẩn, ván vân. Thuốc này bán ở các hàng lục-hợp to và các hàng thuốc nữa.

Bao giờ cũng công hiệu

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU **Bào-chế MONTÉS**
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhầm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2082

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU **Bào-chế MONTÉS**
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Có bán thứ thuốc:

ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE

Thuốc này có trị cả những bệnh: đau dạ dày, đi tả, đau ruột, đi tháo dạ.

CÁCH DÙNG: *Cứ trong 24 giờ uống một lần; mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một tí nước lã; trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.*

Giá bán: 0$80 một lọ

Ai muốn chữa bệnh lậu cùng các bệnh tiểu-tiện.

Nên dùng thuốc:

MYSOL

Làm bằng essence de Santal

Thuốc rất mạnh, mà lại rẻ hơn các thứ

Chế tại phòng thuốc PARAT Paris

Gởi bán tại Hà-nội
hiệu bào-chế **CHASSAGNE**
59, phố Paul Bert.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty **PHẠM-VĂN-PHI**

Đường Vinh Vô nội
Ở VINH đi hết 4 giờ rưỡi đến Đồng hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở ĐỒNG HÀ ra hết 3 giờ rưỡi sau khi chuyến xe lửa ở Huế ra.

Các quí-khách đi lối đường Vinh-Đồng hà nên đi xe thơ thì được cẩu thận hơn, nhưng khi lấy vé nên coi kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chạy Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare; — mà đường Vinh-Đồng-hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đồng-hà gare.

Ở ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì độ này bên Lào mưa luôn xe không đi lối được nên xe chúng tôi cũng bến không chạy, nhưng đến hết dầu tư tháng mười tây (Novembre) trở đi thì mới lại chạy.

SẮP MỞ
Ba
PACHOD Frères & Cie LYON

ATOPHAN-CRUET
THUỐC ATOPHAN-CRUET
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN CỐT
THUỐC PHÁP
Ở PHÁP QUỐC GIA

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN · NHỰT BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 2.500 tờ)
6 trương

GIÁ BÁN BÁO:

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine)

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lợi-tức, báo tin tức xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Muốn báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thân nhận.

CENO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
滋補

J. BLANC (*dược sĩ hạng nhất bảo-chế*)
Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, nước bữa cơm, thì uống một chén con
每晚各吃飯各吃沒喝開胃酒兩

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
51, phố Trống-đồng (Rue Paul-Bert) Hanoi

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama có rút số đã hoàn lại (Obligations Panama d'actif). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, cứ thi 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, thời hạn là đúng trong 18[illegible] (phòng-vậy mỗi ngày 67 đồng mấy xu, cả thảy nơi nơi giảm có được).

Hễ nộp đúng đến kỳ thì được ngay mỗi cái trái-đơn mà cũng mang được quyền số-mày, nhân 25 mình đã nộp hết rồi vậy, vì đến lúc trái-đơn trúng số về số mày thì mình được tính nguyên số tiền là 500 đồng. Nếu trái đơn trước sau hễ nào cũng trúng một lô từ 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thứ nào trúng được hơn lô to 500 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hơn 2 triệu lô.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt.

CÓ NHỮNG LÔ SAU NÀY:

120 lô	500.000 quan	264 lô	2.000 quan
120 lô	250.000 —	1.320 lô	1.000 —
264 lô	100.000 —	13.200 lô	500 —
264 lô	10.000 —	1.782.000 trái đơn hoàn lại mỗi	400 —

Người có muốn được cả cước gởi số mới cho nếu mất số trái-đơn nữa thì cứ nhắn.

Cần lô được lĩnh ngoài nữa, không phải trả cho ai cả. Mỗi lần rút số đều được một cái bằng số rõ trái đơn trúng số, không phải tốn tiền. Cần số là trong bằng ký đồng với số trái-đơn đã gởi nhờ nghĩa hành, còn khi có trái đơn ra thì đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật tháng ngày 12 Mars 1880. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho với nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn mua xin cước rồi sẽ ký tại gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)